

نوبنیاد

روزنامه سراسری
صبح ایران

اصرار بر خطای مذاکراتی

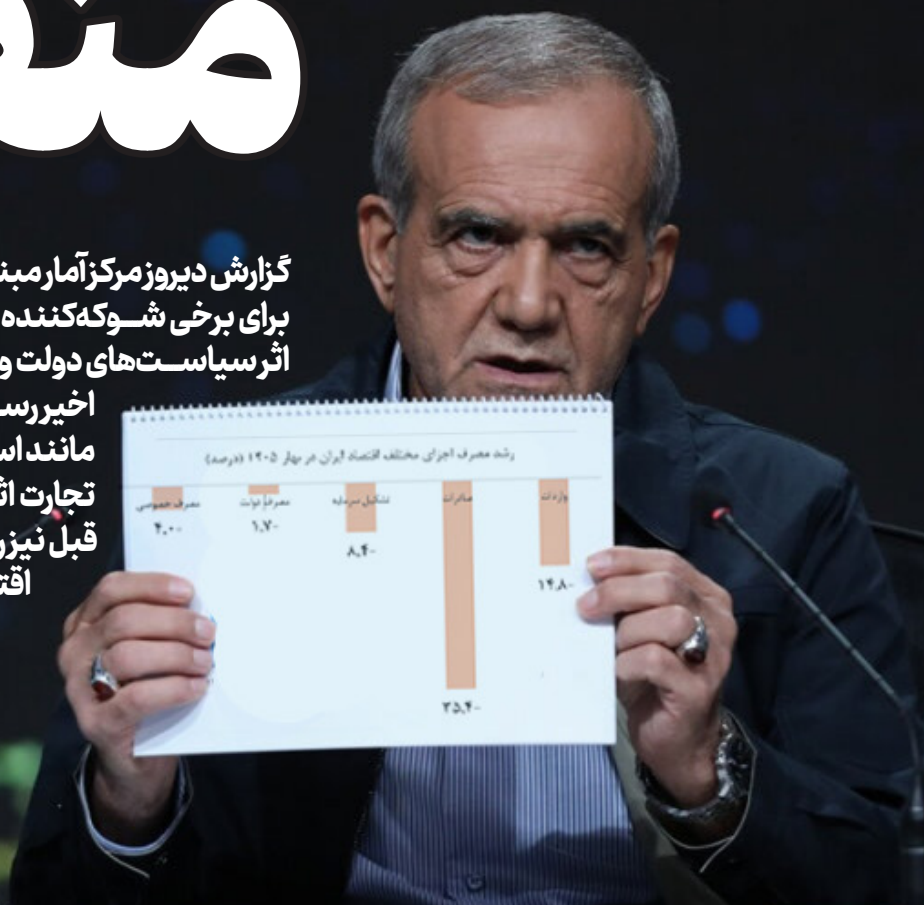
در شرایط اسقاط تفاهم نامه میان روسای جمهور ایران و آمریکا و در شرایطی معاون وزیر امور خارجه و عضو هیات مذاکره کننده اذعان داشته که تمامی بندهای این تفاهم از سوی آمریکا دچار فروپاشی شده، محمد باقر قالیباف همچنان بر مسیر طی شده اصرار دارد. او در سخنان روز گذشته خود در نطق پیش از دستور بدون اشاره به شکست مسیر طی شده توسط او و پزشکین، منتقدان مذاکره با آمریکا را مورد انتقاد قرار داد و مدعی شد نخستین خطا نگاهی است که از جنگ سخن می گوید اما هیچ افق و سازوکاری برای پایان مقتدرانه آن ندارد این نگاه با نفی هرگونه تعامل و دیپلماسی بدون محاسبه مقدرات، عملاً کشور را به سمت فرسایش و جنگ بی پایان می برد!

جدیدترین گزارش مرکز آمار از میزان رشد اقتصادی کشور در بهار ۱۴۰۵ منتشر شد

منفی ۱۰٪

گزارش دیروز مرکز آمار مبنی بر رشد منفی ۱۰ درصدی اقتصاد کشور در بهار امسال، شاید برای برخی شوکه کننده بود، اما برای بسیاری دیگر عدد عجیبی نبود. هم راستا شدن اثر سیاست های دولت و اثر جنگ، شاخص رشد اقتصادی را به بدترین رقم در نیم قرن اخیر رساند. اگرچه جنگ در بهار امسال به طور مستقیم بر بخش هایی مانند استخراج نفت و گاز، حمل و نقل، برخی فعالیت های خدماتی و تجارت اثر گذاشته است، اما بسیاری از بخش های اقتصاد در فصل های قبل نیز رشد های ضعیف یا منفی ثبت کرده بودند؛ نشانه ای از اینکه اقتصاد پیش از آغاز جنگ نیز با رکود مواجه بود. < ۵

امیرحسین ثابتی؛

کاری که لیاخوف نتوانست بکند،
عدهای با تعطیلی مجلس انجام دادند!

۲

مهدی مجاهد؛

ظرفیت جانفدا باید به
یک نهاد پایدار تبدیل شود

۳

ماجرای ادامه دار
تهدید به خروج از NPT

پدرام حسینی
روزنامه نگار

در روزهای اخیر و پس از ارجاع پرونده ایران از شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی به شورای امنیت، بار دیگر بحث خروج جمهوری اسلامی ایران از پیمان منع گسترش سلاح های هسته ای (NPT) بالا گرفته و اظهار نظره های متفاوتی درباره آن مطرح شده است. دبیر شورای عالی امنیت ملی در همین زمینه گفت: «اقدامات آمریکا و اسرائیل به ما این اجازه را می دهد که پیمان منع گسترش سلاح های هسته ای خارج شویم. ما در این زمینه هنوز تصمیمی نگرفته ایم، ولی این موضوع به رفتار آمریکا بستگی دارد.»

متن کامل در صفحه ۷

صفحه ۳

سیاسی

ضربه کاری به تروریست ها

وزارت اطلاعات اعلام کرد: با بهره گیری از گزارش های مردمی، عوامل سه کانون عملیاتی وابسته به گروهک های تروریستی مزدور دشمن آمریکایی صهیونیستی در ۳ استان کشور به هلاکت رسیده یا بازداشت شدند.

صفحه ۱۱

سیاست خارجی

پشت پرده هشدارهای جنگی آمریکا

در روز گذشته مجموعه ای از اخبار ضد و نقیض درباره آماده سازی نظامی آمریکا برای اقدام مجدد علیه ایران منتشر شد؛ اخباری که با هشدار رسمی قرارگاه مرکزی خاتم الانبیا رو به رو شد.

خبر کوتاه

عیادت نماینده رهبر انقلاب
از آیت‌الله شبیری زنجانی

حجت‌الاسلام محمدی عراقی رئیس دفتر مقام معظم رهبری در قم، امروز یکشنبه با حضور در بیمارستان از آیت‌الله شبیری زنجانی عیادت کرد و از آخرین اقدامات پزشکی انجام شده مطلع شد.

آیت‌الله شبیری زنجانی به تازگی به دلیل بروز مشکلات داخلی و خونریزی معده در یکی از بیمارستان‌های قم بستری شد.

یکی از مسئولان دفتر آیت‌الله شبیری زنجانی اعلام کرد که حال عمومی این مرجع تقلید رو به بهبود است.

تعیین تکالیف دستگاه‌ها
برای مقابله با نفوذ بیگانگان

مجلس شورای اسلامی در ادامه بررسی طرح مقابله با نفوذ سرویس‌های اطلاعاتی و دولت‌ها یا نهاد‌های بیگانه مواد ۹ و ۱۰ این طرح در خصوص شرح وظایف دستگاه‌ها برای مقابله با نفوذ را تصویب کرد.

براساس ماده ۹ این طرح؛

سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است براساس محتوای تهیه شده توسط وزارت اطلاعات (از طریق حراست کل کشور) دوره‌های آموزش ضمن خدمت را در خصوص ضوابط اجرای این قانون تدوین و اجرا نماید.

ماده ۱۰ اصلاحی نیز به شرح زیر است:

وزارت کشور مکلف است سامانه برخط ثبت، مدیریت و نظارت ارتباطات خارجی را با رعایت ملاحظات امنیتی وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ظرف ۳ ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون، راه‌اندازی نموده و دسترسی کامل و برخط مورد نیاز دستگاه‌های امنیتی مسئول در این قانون را فراهم کند. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز مکلف است هماهنگی‌ها و پشتیبانی فنی لازم را برای راه‌اندازی و بهره‌برداری از سامانه انجام دهد. منابع مورد نیاز برای اجرای این حکم در قانون بودجه سالانه پیش بینی می‌گردد.

مرکز وابسته به سفارت فرانسه
در تهران پلمب شد

دادستانی تهران اعلام کرد: در ادامه فعالیت‌ها و اقدامات غیرقانونی و خارج از عرف دیپلماتیک فرانسه، مرکزی غیر قانونی وابسته به آن سفارت تحت پوشش آموزش زبان خارجی فعالیت می‌نمود.

به رغم اخطارهای متعددی از سوی نهادهای قانونی مبنی بردریافت مجوز فعالیت براساس قوانین و مقررات کشور، متأسفانه این مرکز از این مهم امتناع نموده و در عمل به قوانین کشور بی احترامی کرد.

براین اساس و با دستور قضایی دادستانی تهران مرکز غیرقانونی وابسته به سفارت فرانسه در تهران (موصوف به CLF) که تحت پوشش آموزش زبان طی سالیان گذشته فعالیت می‌کرد، پلمب شد.

این مرکز از عنوان زبان‌آموزی برای اجرای پروژه‌های ضد فرهنگ ایرانی-اسلامی و بر خلاف امنیت ملی سوءاستفاده نموده و اقدام به شناسایی، شبکه‌سازی و تسهیل خروج نخبگان از کشور می‌کرده است.

بار دیگر تاکید می‌شود احترام و اجرای قوانین و مقررات کشورهای میزبان از سوی سفارت‌های خارجی در عرف بین‌الملل لازم‌الاجرا است.

انتقاد اشتريان
به نهادينه شدن
تنش با تفاهم
اسلام‌آباد

کیومرث اشتريان استاد برجسته علوم سیاسی دانشگاه تهران نوشت: موافقان «یادداشت تفاهم اسلام‌آباد» که به توافق مشهور است چنین استدلال می‌کنند که امتیازات داده شده قانع‌کننده است، ما جنگ را در ابعاد استراتژیک و تاکتیک برده‌ایم و حکومت همچنان استوار است. پس از توافق اگر آمریکا دوباره جنگ را آغاز کند چیزی از دست نداده‌ایم و دوباره به همین جایی که هستیم باز می‌گردیم؛ وانگهی، با توقف جنگ می‌توان به بازتجهیز نظامی-اقتصادی نیز پرداخت. در مقابل چنین استدلال می‌شود که تجربه نشان داده که توافق با آمریکا ناپایدار، بی پشتوانه و به معنای «نهادینه شدن تنش» است؛ که نه جنگ است و نه صلح. یعنی توافق ناپایدار کمکی به حل مشکل ایران نمی‌کند. نهادینه شدن تنش حالتی است که در آن وضعیت خصومت، تحریم، تهدید نظامی، بازدارندگی، فشار اقتصادی و آمادگی امنیتی از یک وضعیت موقت به یک تعادل نسبتاً پایدار تبدیل می‌شود. تنش نهادینه شده یک «زیست سرگردان سیاسی» است.

جعفر کاظمی
روزنامه‌نگار

قالیباف روز گذشته طی سخنان که برخی رسانه‌ها آن را به عنوان مواضع رییس تیم مذاکره‌کننده میناب ۱۶۸ بازتاب دادند، مدعی شد: متأسفانه در فضای نخبگانی و سیاسی کشور دو خطای راهبردی وجود دارد که هر دو واقعیت را ساده‌انگاری می‌کنند. وی سپس یک گزاره ادعایی را به منتقدان مذاکره با آمریکا نسبت داد و در نقد آن گفت: نخستین خطا نگاهی است که از جنگ سخن می‌گوید اما هیچ افق و سازوکاری برای پایان مقتدرانه آن ندارد این نگاه با نفی هرگونه تعامل و دیپلماسی بدون محاسبه مقدرات، عملاً کشور را به سمت فرسایش و جنگ بی‌پایان می‌برد. وی خاطرنشان کرد: ما معتقدیم دوگانه جنگ یا مذاکره واقعی نیست بلکه هم باید جنگید و هم مذاکره کرد. باید معقول و مقتدرانه جنگید و در زمان مناسب با اقتدار و عقلانیت مذاکره کرد. یعنی در لحظه لازم با تمام توان

در شرایط اسقاط تفاهم‌نامه میان روسای جمهور ایران و آمریکا و در شرایطی معاون وزیر امور خارجه و عضو هیات مذاکره‌کننده اذعان داشته که تمامی پندهای این تفاهم از سوی آمریکا دچار فروپاشی شده، محمدباقر قالیباف همچنان بر مسیر طی‌شده اصرار دارد. او در سخنان روز گذشته خود در نطق پیش از دستور بدون اشاره به شکست مسیر

دست کشورمان خارج کرد. نکته جالب توجه، کنایه قالیباف به منتقدان با گزاره فرسایش و جنگ بی‌پایان است. این ادعا اتفاقاً توصیف دقیق همان مسیری است که قالیباف در اسلام‌آباد طی کرده و کشور را در محاصره دریایی و در ادامه حملات ممتد و ادامه‌دار به مناطق جنوبی کشور کرده است. مبنای اصلی انتقاد به تفاهم اسلام‌آباد، این بود که این تفاهم نه تنها سایه جنگ را از کشور دور نمی‌کند که بالعکس، فضای جنگی حاکم بر ایران را تداوم خواهد بخشید. رویکردی که عملاً محقق شد و کشورمان تا مدت‌ها پس از تفاهم‌نامه و تا همین اواخر هدف حملات ناجوانمردانه تروریست‌های آمریکایی واقع شد. به نظر می‌رسد در مقطع فعلی قالیباف باید پاسخگوی روند طی‌شده توسط او و پزشک‌ها باشد؛ روندی که نه تنها جنگ را پایان نداد که محاصره دریایی و حملات نظامی به بخش‌های قابل توجهی از جنوب کشور را به ارمغان آورد.

نظامی که داریم دشمن را عقب زده و به او ضرباتی مهلک وارد نماییم اما در زمانی که پیروزی میدانی قابل توجه به دست آورده‌ایم و دشمن در ضعف است با ابزار دیپلماسی این امتیازات را تثبیت کنیم تا اینکه با تحمیل شکست به دشمن و همچنین تقویت مولفه‌های قدرت خود به مرحله بازدارندگی برسیم.

قالیباف در این سخنان در حالی گزاره نفی هرگونه تعامل و دیپلماسی را به منتقدان نسبت داد که اساساً این ادعا عینیت و مصداقی در مواضع منتقدان مذاکره با آمریکا و مسیر طی‌شده در تفاهم‌نامه اسلام‌آباد نداشته است. منتقدان این مسیر که به اذعان اعضای هیات مذاکره‌کننده دچار فروپاشی شده و رئیس‌جمهور تروریست آمریکا نیز آن را یک تکه کاغذ بی‌ارزش توصیف کرده، براین باور بودند که مذاکره و تفاهم با آمریکا در نقطه و زمانی انجام گرفت که عملاً آمریکا را از زیر فشار افزایش قیمت انرژی رها کنید و بر همین مبنای مهم‌ترین ابزار ایران در مصاف با این کشور را از

بهارستان

کاری که لیاخوف نتوانست بکند، عده‌ای با تعطیلی مجلس انجام دادند!

امیرحسین ثابتی، نماینده مجلس، در نشست «انسان انقلاب اسلامی» با اشاره به تعطیلی طولانی مدت جلسات حضوری مجلس گفت: «کاری که لیاخوف نتوانست بکند؛ هفت ماه مجلس را ببندد، با توپ نتوانست انجام بدهد، یک عده انجام دادند.» ثابتی با انتقاد از تداوم فعالیت مجازی مجلس، درباره علت تعطیلی آن نیز گفت که به باور او، مسئله صرفاً امنیتی نیست و این وضعیت دلایل سیاسی دارد. او با اشاره به انتخابات آینده مجلس گفت: «کسانی که مجلس را این‌طوری راحت تعطیل می‌کنند، این‌ها را نفرستید تو مجلس.» وی در بخش دیگری از سخنانش تصریح کرد: جنس چالش ایران با غرب تاکتیکی نیست بلکه بسیار ریشه‌دار و تمدنی است و طبیعتاً چنین چالشی با مذاکره حل و فصل نخواهد شد. حتی چین و روسیه نیز در یک پارادایم مشترک در حال رقابت با آمریکا هستند و جنس چالش آنها با آمریکا با جنس چالش ایران متفاوت است و درگیری ایران با غرب در یک پارادایم دیگر است. ثابتی همچنین با بازخوانی مواضع برخی مسئولان آمریکا و رژیم صهیونیستی که خودشان تاکید کرده‌اند درگیری‌شان با ایران تمدنی است و حل نخواهد شد، گفت: در چنین شرایطی خطرناک‌ترین اتفاق ممکن این است که برخی مسئولان ما قائل به این مساله نیستند و آنقدر ساده به مساله نگاه میکنند که می‌گویند اگر صهیونیستها سلاح‌شان را زمین بگذارند، ما هم زمین می‌گذاریم و این یعنی اصلاً متوجه اصل ماجرا نشده‌اند!

مجاهد: ظرفیت جانفدا باید به یک نهاد پایدار تبدیل شود

مهدی مجاهد، معاون پیگیری‌های ویژه دفتر رئیس جمهور شهید با اشاره به حضور پرشور مردم در تجمعات شبانه و پویش‌هایی همچون «جانفدا»، بر ضرورت بهره‌گیری

صحیح از این ظرفیت و تبدیل آن به یک سازوکار پایدار مردمی برای حل مسائل کشور تأکید کرد. وی گفت: حضور مردمی در تجمعات شبانه و همراهی با پویش‌هایی مانند جانفدا، نشان‌دهنده یک سرمایه اجتماعی ارزشمند و آمادگی ملت برای فداکاری و مشارکت است. وی درباره درباره اینکه چگونه می‌توان از این ظرفیت عظیم برای حل مشکلات و کمک به کشور استفاده کرد؟، تأکید کرد: این ظرفیت، اگر به درستی سازمان‌دهی و هدایت شود، می‌تواند از یک موج احساسی به یک نهاد پایدار مردمی برای حل مسئله تبدیل شود. وی درباره اینکه چه الزامات و ملاحظات را باید در این مسیر

رعایت کرد؟ گفت: نکته مهم این است که این ظرفیت باید خالص و مردمی بماند. سازمان‌دهی آن باید سبک، چابک و بدون بوروکراسی باشد تا خودانگیختگی مردم حفظ شود. برای بهره‌گیری حداکثری از این ظرفیت، چند راهبرد اساسی را باید مدنظر قرار داد. نخست، محله محور کردن این ظرفیت بهترین بستر برای تبدیل شور شبانه به اقدام سازنده، محله است. وی اضافه کرد: سوم، پیوند این ظرفیت با تولید و اشتغال است. مجاهد ادامه داد: چهارم، استفاده از این ظرفیت در بحران‌ها است و پنجم، شفافیت و بازخورد برای تداوم این مشارکت؛ مردم باید نتیجه تلاش خود را ببینند. ایجاد سازوکار شفاف که گزارش اقدامات و اثرات آن را به مردم ارائه دهد، انگیزه را زنده نگه می‌دارد.

وزارت اطلاعات از انهدام سه کانون عملیاتی وابسته به گروهک‌های تروریستی خبر داد

ضربه کاری به تروریست‌ها

امیرحسین درکی
روزنامه‌نگار

وزارت اطلاعات اعلام کرد: با بهره‌گیری از گزارش‌های مردمی، عوامل سه کانون عملیاتی وابسته به گروهک‌های تروریستی مزدور دشمن آمریکایی صهیونیستی که قصد عملیات ترور و تخریب زیرساخت‌های اقتصادی را داشتند در ۳ استان کشور به هلاکت رسیده یا بازداشت شدند.

متن کامل اطلاعیه وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران بدین شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

به استحضار ملت شریف ایران می‌رساند با مجاهدت‌های خاموش سربازان گمنام امام زمان (عج) و با بهره‌گیری از گزارش‌های مردمی، عوامل سه کانون عملیاتی وابسته به گروهک‌های تروریستی مزدور دشمن آمریکایی صهیونیستی که قصد عملیات ترور و تخریب زیرساخت‌های اقتصادی را داشتند در ۳ استان کشور به هلاکت رسیده یا بازداشت شدند.

خلاصه موارد اشاره شده به شرح ذیل است:

۱. هلاکت عامل عملیاتی گروهک تروریستی تجزیه طلب که مترصد ترور یکی از فرماندهان حافظ امنیت در شهرستان پیرانشهر بود.

طی اقدام پیش‌دستانه سربازان گمنام امام زمان (عج) در اداره کل اطلاعات استان آذربایجان غربی، یکی از عوامل عملیاتی گروهک تروریستی تجزیه طلب که قصد ترور یکی از فرماندهان حافظ امنیت در پیرانشهر را داشت، در کمین سربازان

گمنام امام زمان (عج) گرفتار و در درگیری با نیروهای حافظ امنیت، پیش از انجام ماموریت شیطانی خود به هلاکت رسید. ۲. به دنبال رصدهای به عمل آمده توسط اداره کل اطلاعات استان البرز، یک مزدور وابسته به دشمن آمریکایی-صهیونیستی به نام «امیرعلی ن» که در راستای اجرای دستورات سرپل گروهک سلطنت طلب

وابسته به سرویس جاسوسی رژیم صهیونیستی، قصد انجام اقدامات خرابکارانه داشت، با الطاف الهی و مجاهدت‌های سربازان گمنام امام زمان (عج) در آن اداره کل، دستگیری از اقدامات خرابکارانه او پیشگیری به عمل آمد.

این متهم با هدایت و آموزش‌های مختلف گروهک سلطنت طلب، مشخصات برخی افراد هدف گروهک و مختصات برخی از اماکن نظامی سپاه و بسیج را برای دشمن ارسال نموده بود

تخریب پایگاه بسیج در منطقه، ربایش و اقدام ایدائی نسبت به افراد، آتش زدن خودرو و... از اقدامات برنامه‌ریزی شده توسط گروهک تروریستی برای این مزدور بود که به لطف الهی پیش از اقدام، پیش گیری به عمل آمد.

۳. در ادامه سلسله عملیاتی‌های پیش‌دستانه‌ی سربازان گمنام امام زمان (عج) در اداره کل اطلاعات کرمان، یک هسته سازمان یافته و مترصد گروهک‌های تروریستی وابسته به

سرویس‌های جاسوسی دشمن آمریکایی-صهیونی شناسایی و اعضای آن پیش از هرگونه اقدام ایدایی، بازداشت شدند.

این هسته دو نفره‌ی تروریستی از سوی سرپل گروهک ماموریت داشتند یکی از تاسیسات زیربنایی و مهم شهرستان بم را منفجر نمایند. این هسته دو نفره‌ی تروریستی از سوی سرپل گروهک ماموریت داشتند یکی از تاسیسات زیربنایی و مهم شهرستان بم را منفجر نمایند. همچنین از سوی گروهک به اعضای این تیم ماموریت داده شده بود که برای دیگر اقدامات مسلحانه و تروریستی، کسب آمادگی نمایند.

در پایان ضمن تشکر مجدد از مردم بزرگوار برای ارائه گزارش‌های مردمی، همچنان تقاضا می‌شود موارد مشکوک را در اولین زمان ممکن به ستاد خبری وزارت اطلاعات (۱۱۳) یا درگاه‌های رسمی این وزارت، در پیام رسان‌های ایتا، بله، روبیکا و سروش پلاس به آدرس @vaja113 (باتیک آبی) گزارش فرمایند.

خبر کوتاه

دورزدن تنگه هرمز جنگ با جمهوری اسلامی است

نایب رئیس مجلس با اشاره به شکست دشمن در طرح‌های براندازی و نظامی گفت: آمریکا تمام توان خود را به کار گرفته تا تنگه هرمز را بی‌اثر کند؛ خواه از طریق استفاده از فناوری برای هدایت پنهانی کشتی‌ها، خواه از طریق کشتی به کشتی کردن محموله‌ها و یا استفاده از خطوط انتقال نفت جایگزین در کشور‌های منطقه. آنها می‌خواهند این اهرم فشار جمهوری اسلامی را تضعیف کنند، اما تنگه هرمز امروز نماد اقتدار، ابتکار و پیروزی ملت ایران است. ما باید «محاصره اقتصادی آمریکا» را محاصره کنیم. هر حرکتی که منجر به دورزدن تنگه هرمز شود و یا به آمریکا در اعمال فشار اقتصادی بر ملت ایران کمک کند، در واقع جنگ علیه جمهوری اسلامی است. در این مسیر، اقدامات کشورهایی که در حال کمک به دورزدن این تنگه هستند، باید مورد رصد و مقابله قرار گیرد.

حمیدرضا حاجی بابایی افزود: آنچه آمریکا و اروپا را به عقب‌نشینی وادار می‌کند، مدیریت انرژی است. اگر صادرات انرژی از خلیج فارس کنترل و مدیریت شود، محاصره آمریکا بی‌اثر خواهد شد. در کنار فشارهای اقتصادی، دشمن با تمام قدرت از تکنیک تولید اخبار دروغ و استرس‌آور استفاده می‌کند تا اذهان عمومی را مشوش کند، اما دشمن باید بداند که با وجود ۴۷ سال تحریم، نه تنها اجماع بین‌المللی علیه ایران شکل نگرفته، بلکه پیوندهای منطقه‌ای ما مستحکم‌تر شده است. شرط پیروزی در این نبرد، حفظ یکپارچگی ملت حول محور ولایت و هوشیاری در برابر جریان‌سازی‌های رسانه‌ای دشمن است.

هشدار رئیس کمیسیون امنیت ملی مجلس به آمریکا

ابراهیم عزیزی رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی طی پیامی در صفحه شخصی خود در فضای مجازی، به اظهارات بسنت وزیر خزانه داری آمریکا درباره صف‌های طولانی بنزین در ایران پاسخ داد و نوشت:

«بار دیگر مشخص شد همه این به اصطلاح اطلاعات‌تان چیزی جز دروغ‌های بی‌اساس نیست.

درس عبرت بگیرید و از خطای محاسباتی مجدد پرهیز کنید و گزینه نیروهای پیروز مسلح، درسی فراموش نشدنی به شما خواهند داد.»

سردار شریف: سرنوشت صدام در انتظار ترامپ و نتانیاهو است

مشاور فرمانده کل سپاه با اشاره به پایان ابزارهای تهاجمی دشمن خاطرنشان کرد: دشمن پس از شکست در نبردهای میدانی، مجدداً به اهرم‌های تکراری تحریم و فشارهای اقتصادی روی آورده است؛ مسائلی که ملت ما در طول ۴۷ سال گذشته با آن‌ها زیسته، آن‌ها را مهار کرده و از آن‌ها عبور کرده است. اکنون بحران قیمت حامل‌های انرژی در آمریکا و اروپا به دنبال این جنگ، غربی‌ها را وادار به پذیرش شکست در مقابل مقاومت ایران خواهد کرد. وی تأکید کرد: به فضل الهی و به برکت مقاومت و شجاعت مردم و اطاعت از رهبری، همان سرنوشتی که برای صدام، رژیم بعث و گروهک‌های تروریستی دموکرات و کومله رقم خورد، عیناً برای ترامپ، نتانیاهو و همه حامیان آن‌ها رقم خواهد خورد.

وقتی بانک‌ها قانون را دور زدند

مسکن یکی از بنیادی‌ترین نیازهای معیشتی و از مهم‌ترین پیش‌ران‌های رشد اقتصادی، تولید و اشتغال‌کشور به‌شمار می‌رود. تأمین مالی پایدار نقشی حیاتی در خانه‌دار شدن اقشار جامعه ایفا می‌کند؛ با این حال، کارنامه نظام بانکی در پشتیبانی از ساخت مسکن، از چالش‌های عمیق و فاصله چشمگیر با اهداف حکایت دارد. براساس ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظف‌اند دست‌کم ۲۰ درصد از کل تسهیلات پرداختی نظام بانکی را به بخش مسکن اختصاص دهند. براین اساس، در سال نخست اجرای قانون (شهریور ۱۴۰۰ تا شهریور ۱۴۰۱) این رقم معادل ۳۶۰ هزار میلیارد تومان تعیین شد و در سال‌های بعد نیز متناسب با نرخ تورم افزایش یافت. تسهیلات تکلیفی برای سال دوم (شهریور ۱۴۰۱

تومان رسیده است. از این رقم، ۱۶۱ هزار میلیارد تومان مربوط به ودیعه مسکن بوده و تنها ۳۳۰ هزار میلیارد تومان به ساخت مسکن اختصاص یافته است. با مجموع ارقام تسهیلات تکلیفی در طول ۵ سال اجرای قانون، بانک‌ها در این دوره مکلف به پرداخت ۳ هزار و ۲۹۶ هزار میلیارد تومان به بخش مسکن بوده‌اند. با کسر مبالغ پرداختی و ودیعه از کل تسهیلات، سهم بخش ساخت به ۳۳۰ هزار میلیارد تومان می‌رسد که تنها حدود ۱۰ درصد از تکلیف پنج‌ساله بانک‌ها را پوشش می‌دهد. بدین ترتیب، عملکرد شبکه بانکی در بخش ساخت مسکن با تکالیف قانونی ۵ ساله، فاصله‌ای در حدود ۲ هزار و ۹۶۶ هزار میلیارد تومان دارد؛ به بیانی دیگر، نزدیک به ۹۰ درصد از تکالیف مصوب قانونی در این حوزه محقق نشده است.

تا شهریور ۱۴۰۲ (معادل ۴۵۸ هزار میلیارد تومان، سال سوم (شهریور ۱۴۰۲ تا شهریور ۱۴۰۳) معادل ۶۰۶ هزار میلیارد تومان، سال چهارم (شهریور ۱۴۰۳ تا شهریور ۱۴۰۴) معادل ۷۹۹ هزار میلیارد تومان و برای سال پنجم (شهریور ۱۴۰۴ تا شهریور ۱۴۰۵) معادل ۱ هزار و ۷۳۷ هزار میلیارد تومان تعیین گردید تا بانک‌ها این میزان از منابع خود را به این بخش هدایت کنند. طبق اعلام وزارت راه و شهرسازی و برپایه داده‌های سامانه طرح‌های حمایتی مسکن، از مجموع ۲ میلیون و ۷۷۳ هزار و ۹۱۰ واحد مسکونی معرفی شده به بانک‌ها، تاکنون فقط برای یک میلیون و ۳۳۸ هزار و ۶۴۶ واحد، قرارداد مشارکت مدنی منعقد شده است. همچنین مجموع مبالغ قراردادهای تسهیلات پرداختی شبکه بانکی در حوزه مسکن (با احتساب تسهیلات ودیعه)، به ۴۹۱ هزار میلیارد

وقتی تورم از دستمزد جلوزد؛

ترمیم مزد کارگران در انتظار تصمیم دولت

با وجود افزایش ۶۰ درصدی حداقل دستمزد در سال جاری، اوج‌گیری تورم نقطه‌به‌نقطه تا مرز ۸۹ درصد و جهش ۱۲۸ درصدی قیمت خوراکی‌ها، قدرت خرید کارگران را به‌شدت کاهش یافته است. درحالی‌که طبق وعده قبلی قرار بود در پایان شهریورماه دستمزدها بازنگری شود، نشست اخیر شورای عالی کار بدون نتیجه مشخصی درباره رقم و شیوه افزایش پایان یافت تا ترمیم معیشت جامعه کارگری همچنان در انتظار تصمیم‌گیری نشست‌های آینده دولت و شرکای اجتماعی بماند.

اقتصادی و تثبیت بازار رقم خواهد خورد.

دستمزد؛ قربانی تورم

این موضوع که افزایش دستمزد کالاها را گران می‌کند، نیازمند واکاوی است. طبق بررسی‌ها، دستمزد کارگران ۷ تا ۱۰ درصد قیمت تمام‌شده تولید در صنایع کشورمان را شامل می‌شود. واقعیت تلخ این است که تورم از مسیر کسری بودجه، چاپ پول و شوک‌های ارزی شکل می‌گیرد و دستمزد علت گرانی نیست، بلکه خود نخستین قربانی تورم است. کارشناسان نیز می‌گویند سرکوب دستمزد نه‌تنها ترمز تورم را نکشیده، بلکه با کاهش تقاضا، اقتصاد کشور را در رکود تورمی عمیق‌تر کرده است.

توافق برای ترمیم مزد کارگران

اکنون به پایان شهریور رسیده‌ایم، اما هنوز تصمیمی برای ترمیم دستمزد کارگران گرفته نشده است. با این حال، جلسه شورای عالی کار روز شنبه هفته جاری (۲۸ شهریور) برگزار شد و موضوع وضعیت معیشت و ترمیم مزد در دستور کار قرار گرفت، اما بدون تصمیمی مشخص درباره میزان افزایش یا تغییر مزیای مزدی پایان یافت. البته مقرر شد پیش از پایان مهرماه، بار دیگر موضوع ترمیم دستمزد بررسی شود. در همین نشست، علاوه بر ترمیم دستمزد، وضعیت بنگاه‌های تولیدی نیز مورد توجه قرار گرفت و قرار است وزیر کار موضوع را با دولت پیگیری کند تا در نشست بعدی امکان ورود به بحث عدد و رقم فراهم شود. اسعد صالحی، عضو شورای عالی کار، در این باره گفت: هیچ‌یک از طرفین درباره میزان افزایش و نحوه ترمیم مزد به نتیجه نرسیده‌اند و این بحث همچنان مطرح است و نیاز به جلسه بعدی دارد. او تأکید کرد: جلسه آینده شورای عالی کار احتمالاً انتهای هفته جاری یا هفته آینده برگزار می‌شود تا مجدداً این موضوع مورد بررسی قرار گیرد. گزارش‌های منتشرشده نشان می‌دهد که میان سه گروه کارگری، کارفرمایی و دولت درباره اصل ضرورت ترمیم مزد، نوعی توافق حاصل شده، اما درباره میزان این افزایش هنوز تصمیم نهایی اتخاذ نشده است. در مجموع آنچه روشن است، پایان بدون نتیجه قطعی این جلسه و موکول شدن تصمیم نهایی به نشست‌های آتی است.

آموزش ۴۷۰۷ درصد، تفریح و فرهنگ ۹۸۰۳ درصد، ارتباطات ۹۸۰۸ درصد، حمل‌ونقل عمومی ۸۶۰۶ درصد و بهداشت و درمان ۸۷۰۶ درصد ثبت شده است. نرخ‌های تورم نشان می‌دهد که افزایش ۶۰ درصدی دستمزد، در برابر سرعت رشد قیمت‌ها عملاً بی‌اثر شده است.

پیوند حمایت از کارگر با بقای تولید

امروز کشور در یک جنگ تمام‌عیار اقتصادی قرار دارد. در این شرایط، کارگران به‌مثابه سربازان خط مقدم جبهه تولید و استقلال کشور هستند. منطق حکم می‌کند که برای حفظ این جبهه، سربازان آن دغدغه نان و مسکن نداشته باشند. از سوی دیگر، دولت وظیفه دارد حمایت از تولید را در صدر برنامه‌های خود قرار دهد تا کارفرمایان بتوانند حقوق کارگران را به‌موقع پرداخت کنند. دولت باید برای کاهش فشار هزینه‌ای بنگاه‌ها، تأمین سرمایه در گردش، تثبیت تأمین مواد اولیه و جلوگیری از اختلال در روند تولید نیز برنامه داشته باشد. در واقع در شرایط سخت اقتصادی، حمایت از کارگرو حمایت از تولید را نمی‌توان دو سیاست کاملاً جدا از یکدیگر دانست؛ بنگاه اقتصادی توانمند حقوق کارگر خود را به‌موقع می‌پردازد و کارگر برخوردار از قدرت خرید نیز بخشی از بازار مصرف تولیدکننده را زنده نگه می‌دارد.

توقف موتور تولید با کاهش قدرت خرید

سعید فتاحی، فعال کارگری، می‌گوید: بدون تضمین قدرت خرید کارگران، دستیابی به بهره‌وری و رونق تولید در چرخه اقتصادی امکان‌پذیر نیست. وی افزود: هنگامی که قدرت خرید کارگر کاهش می‌یابد، در واقع موتور محرک تولید دچار اختلال می‌شود؛ از این رو، افزایش دستمزد و حفظ توان خرید، ابزاری راهبردی برای بازگرداندن تولید به مسیر رشد است. این فعال کارگری بیان کرد: با توجه به نرخ بالای تورم، دستمزدها نباید ثابت بمانند. او تصریح کرد: بسیاری از چالش‌های اقتصادی کنونی، ریشه در تضعیف توان مالی بخش تولید و قشر کارگر دارد. با ابرقانی قدرت خرید کارگران، افزون بر کاستن از بار فشار معیشتی بر خانوارها، چرخه مصرف و تقاضا برای تولید نیز تقویت خواهد شد. در واقع، با توانمندسازی جامعه کارگری، به‌طور هم‌زمان مهارتش‌های

نیما سهیلی
روزنامه نگار

درآمد کارگر روزمزد بیشتر از متخصص تولید

سمیه گلپور، فعال کارگری، می‌گوید: کارنامه اقتصادی نیمه نخست سال پیش‌روی ماست؛ تورم مهار نشد و اکنون زمان وفای به عهد است. در آغاز سال، هنگامی که دستمزد کارگران بدون توجه به واقعیت‌های ملموس سبد معیشت تعیین شد، مسئولان وعده دادند در صورت عدم کنترل تورم، ترمیم دستمزد در نیمه دوم سال اجرایی خواهد شد. امروز در آستانه پاییز، آزمون صداقت متولیان امر فرا رسیده است. هم‌اکنون دریافتی یک کارگر روزمزد ساده در بخش غیررسمی، از حداقل دستمزد مصوب یک متخصص در خطوط تولید پیشی گرفته است! این دستمزد، زمینه‌ساز مهاجرت معکوس از کارگاه‌های رسمی به مشاغل کاذب شده است.

تالار شیشه‌ای

بازار سهام در محاصره فروشندگان و خروج پول

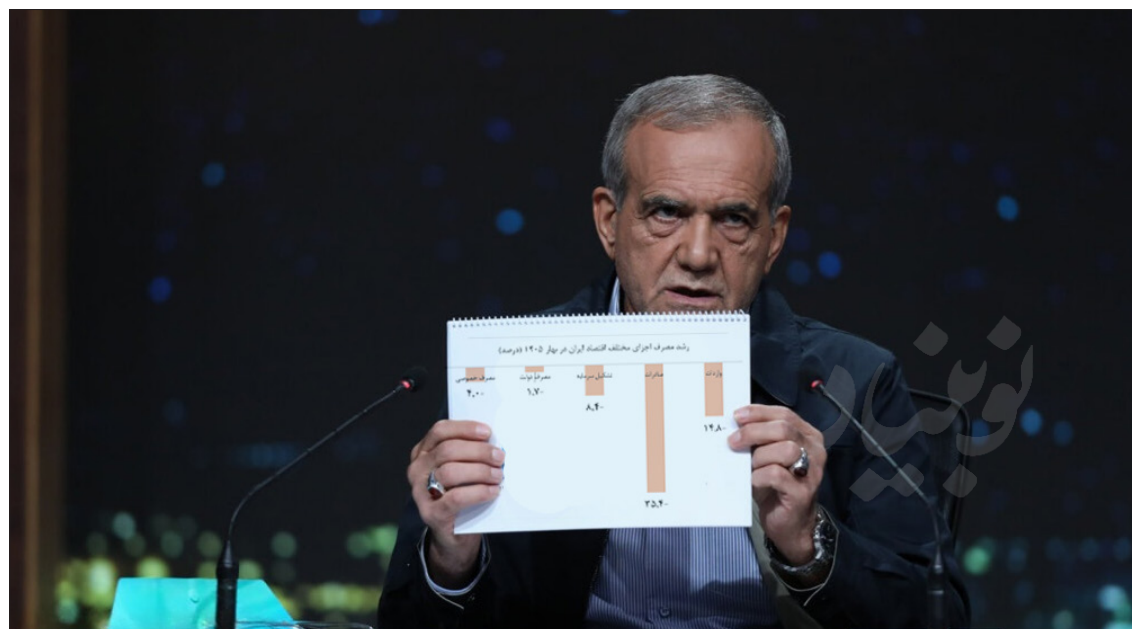
بازار سهام دیروز (یکشنبه ۲۹ شهریور ۱۴۰۵) مانند روز شنبه معاملات خود را در حالی آغاز کرد که فشار فروش بر فضای کلی بازار حاکم بود. در دقایق نخست، حدود ۸۵ درصد نمادها در محدوده منفی قرار داشتند و برتری فروشندگان به‌وضوح مشاهده می‌شد. در شروع معاملات، ارزش سفارش‌های فروش به حدود ۱۷ هزار میلیارد تومان در مقابل ۹ هزار میلیارد تومان سفارش خرید رسید و بخش قابل‌توجهی از نمادها در صف فروش قرار گرفتند. البته در ادامه، شدت عرضه‌ها اگرچه کاهش یافت، اما برتری فروشندگان تا پایان بازار حفظ شد. در نیمه دوم معاملات، نشانه‌هایی از بازگشت محدود تقاضا مشاهده شد. ارزش سفارش‌های فروش که در مقطعی به حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان رسیده بود، تا پایان معاملات به حدود ۱۴۰۹ هزار میلیارد تومان کاهش یافت و ارزش سفارش‌های خرید نیز به محدوده ۵۰۴ هزار میلیارد تومان رسید. تعداد صف‌های فروش از حدود ۶۲۰ مورد به ۴۰۸ نماد در پایان دادوستدها کاهش یافت و تعداد صف‌های خرید به ۱۳۳ نماد رسید. در نهایت، ۲۲۳ نماد مثبت و ۶۳۲ نماد منفی به کار خود پایان دادند؛ بنابراین همچنان حدود ۷۵ درصد نمادها در محدوده منفی بودند. شاخص کل بورس با افت ۱۵۷ هزار و ۲۳۰ واحدی (۲.۱۱ درصد) در سطح ۷ میلیون و ۲۹۱ هزار و ۶۱۰ واحد قرار گرفت. شاخص کل هم‌وزن نیز با کاهش ۴۰ هزار و ۴۴۰ واحدی (۲.۰۴ درصد) به یک میلیون و ۹۴۶ هزار و ۳۲۷ واحد رسید. شاخص کل فرابورس ایران با افت حدود ۹۴۰ واحدی (۱.۶۳ درصد)، در محدوده ۵۶ هزار و ۶۲۷ واحد ایستاد. ارزش معاملات سهام و صندوق‌های سهامی حدود ۳۸ هزار و ۱۷۹ میلیارد تومان ثبت شد؛ رقمی که نشان‌دهنده افزایش گردش معاملات در نیمه دوم بازار است. اما مهم‌ترین نکته در جریان نقدینگی، خروج سنگین پول حقیقی بود. حدود ۷ هزار و ۳۱۰ میلیارد تومان پول حقیقی از سهام، و صندوق‌های سهامی خارج شد. همچنین ۱۱۵۱ میلیارد تومان خروج پول از صندوق‌های درآمد ثابت ثبت شد. معاملات روز گذشته نشان داد که سمت عرضه همچنان قدرت بیشتری دارد؛ با این حال، کاهش صف‌های فروش و رشد تقاضا در ساعات پایانی می‌تواند نشانه‌ای از تلاش بازار برای ایجاد تعادل باشد. برای معاملات امروز، رفتار بازار در دقایق ابتدایی اهمیت زیادی خواهد داشت. اگر تقاضا در ابتدای معاملات تقویت شود و بخشی از صف‌های فروش جمع‌آوری شود، امکان کاهش فشار عرضه و حرکت بازار به سمت تعادل وجود دارد. در مقابل، تداوم خروج پول حقیقی و باقی ماندن حجم بالای سفارش‌های فروش می‌تواند فشار نزولی را در شاخص‌ها حفظ کند.

جدیدترین گزارش مرکز آمار از میزان رشد اقتصادی کشور در بهار ۱۴۰۵ منتشر شد

منفی ۱۰٪

گزارش دیروز مرکز آمار مبنی بر رشد منفی ۱۰ درصدی اقتصاد کشور در بهار امسال، شاید برای برخی شوکه‌کننده بود، اما برای بسیاری دیگر عدد عجیبی نبود. هم‌راستا شدن آنر سیاست‌های دولت و اثر جنگ، شاخص رشد اقتصادی را به بدترین رقم در نیم‌قرن اخیر رساند. اگرچه جنگ در بهار امسال به‌طور مستقیم

بر بخش‌هایی مانند استخراج نفت و گاز، حمل و نقل، برخی فعالیت‌های خدماتی و تجارت اثر گذاشته است، اما بسیاری از بخش‌های اقتصاد در فصل‌های قبل نیز رشد‌های ضعیف یا منفی ثبت کرده بودند؛ نشانه‌ای از اینکه اقتصاد پیش از آغاز جنگ نیز با رکود مواجه بود.

حمید کمار

روزنامه نگار

توزیع گاز طبیعی هم در بهار

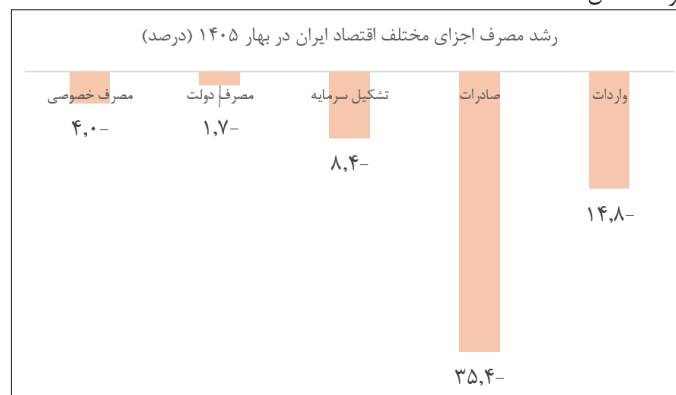
۱۴۰۵ رشد منفی ۲۱.۳ درصدی داشته است؛ در حالی که این بخش در کل سال ۱۴۰۴ رشد مثبت ۲ درصدی ثبت کرده بود. همچنین حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات با رشد منفی ۱۷ درصدی، یکی دیگر از بخش‌هایی است که کاهش شدیدی را تجربه کرد. خدمات آب و برق نیز در بهار با رشد منفی ۵.۴ درصدی روبه‌رو شد و ساختمان نیز افت ۶.۴ درصدی داشت. با این حال، رشد منفی تنها به این بخش‌ها محدود نماند.

رشد تولید، پیش از جنگ منفی شده بود

گزارش مرکز آمار ایران نشان می‌دهد رشد منفی اقتصادی در بسیاری از بخش‌ها، طبق روال فصل‌های قبل ادامه یافته و اتفاق تازه‌ای برای آن‌ها نیفتاده است. این موضوع نشان می‌دهد حتی اگر اثر مستقیم افت تولید ناشی از جنگ را کنار بگذاریم، اقتصاد ایران بدون جنگ هم رشد منفی را تجربه می‌کرد. در نتیجه، توضیح عملکرد اقتصادی کشور صرفاً با متغیر جنگ کامل نیست و باید روندی را که در فصل‌های قبل شکل گرفته بود نیز در نظر گرفت. نگاهی به آمار سال ۱۴۰۴ این مسئله را روشن‌تر می‌کند. رشد اقتصادی بدون نفت در سه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ منفی ۰.۵ درصد، در ۶ ماهه منفی ۰.۳ درصد و در کل سال نیز منفی ۰.۳ درصد بوده است؛ یعنی اقتصاد غیرنفتی پیش از آن که جنگ بر فعالیت‌های اقتصادی سال ۱۴۰۵ سایه بیندازد، عملاً با رشد منفی مواجه بود. در بخش صنعت نیز نشانه‌های ضعف از مدت‌ها قبل دیده می‌شد. رشد صنعت در سه ماهه نخست ۱۴۰۴ منفی ۱.۷ درصد بود، در شش ماهه به

رشد کدام بخش‌ها از جنگ متأثر شد؟

بررسی جزئیات داده‌های مرکز آمار از رشد اقتصادی بخش‌های مختلف نشان می‌دهد رشد محصول ناخالص داخلی به قیمت پایه در سه ماهه نخست سال ۱۴۰۵ به منفی ۱۰.۱ درصد رسیده است. رشد محصول ناخالص داخلی از سمت مصرف (اقلام هزینه) نیز منفی ۱۰.۸ درصد گزارش شده است. براساس گزارش یادشده، عمده تأثیر جنگ به ترتیب بر بخش‌های «استخراج نفت و گاز»، «توزیع گاز طبیعی» و «حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات» بوده است. هدف قرار گرفتن بخش‌های مرتبط با نفت و گاز و همچنین قطع اینترنت، دو مسئله‌ای بود که رشد بخش‌های یادشده را کاملاً تحت تأثیر قرار داد. بخش نفت و گاز که در کل سال ۱۴۰۴ رشد ۱.۸ درصدی ثبت کرده بود، در بهار ۱۴۰۵ با رشد منفی ۲۶.۴ درصدی مواجه شد. این حوزه را می‌توان از بخش‌هایی دانست که اثر جنگ بر آن بسیار پررنگ بوده است؛ چراکه محدودیت در تولید، صادرات، حمل و نقل و زیرساخت‌های مرتبط با انرژی می‌تواند در چنین بخشی به سرعت خود را در آمار رشد نشان دهد.

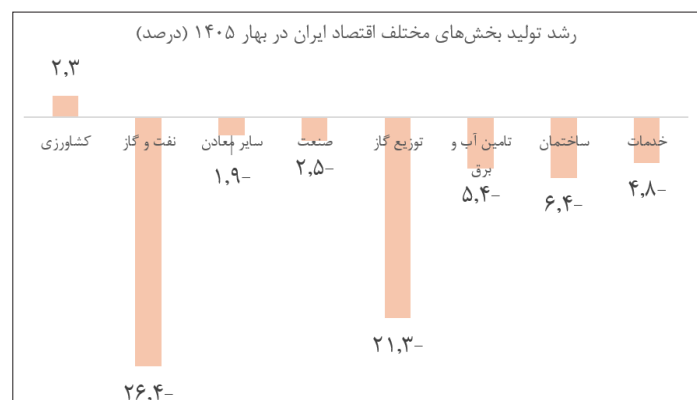
سقوط آزاد تقاضا در اثر شوک درمانی و جنگ

شاید مهم‌ترین تصویر از وضعیت اقتصاد را باید در سمت تقاضا جست‌وجو کرد؛ جایی که اعداد از ضعف هم‌زمان مصرف و سرمایه‌گذاری حکایت دارند. براساس جدول هزینه نهایی، مصرف نهایی خصوصی در بهار ۱۴۰۵ حدود ۴ درصد کاهش داشته است؛ در حالی که این شاخص در سال ۱۴۰۴ نیز رشد منفی ۱.۴ درصدی ثبت کرده بود. بنابراین خانوار ایرانی پیش از جنگ نیز با کاهش قدرت یا تمایل به مصرف مواجه بود و در بهار ۱۴۰۵ این روند تشدید شد. یکی از مهم‌ترین عوامل افت مصرف خانوار، اجرای سیاست موسوم به «یکسان‌سازی نرخ ارز» در دی‌ماه سال گذشته بود که باعث جهش چندبرابری قیمت اقلام اساسی و افت توان مصرفی خانوار شد. مصرف نهایی دولت نیز در بهار امسال ۱.۷ درصد کاهش یافته است؛ در حالی که این متغیر در سال ۱۴۰۴ رشد ۱.۴ درصدی داشت.

اما شاید نگران‌کننده‌ترین عدد، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص باشد که در بهار ۱۴۰۵ رشد منفی ۸.۴ درصدی داشته است. این یعنی اقتصاد نه تنها در مصرف، بلکه در ایجاد ظرفیت تولیدی آینده نیز عقب‌گرد داشته است. در این دوره، سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات ۹.۷ درصد و سرمایه‌گذاری در ساختمان ۶.۴ درصد کاهش یافته است. البته بخش تجارت خارجی جایی است که اثر جنگ را به وضوح نشان می‌دهد. رشد صادرات کالا و خدمات در بهار ۱۴۰۵ به منفی ۳۵.۷ درصد و رشد واردات کالا و خدمات به منفی ۱۴.۸ درصد رسیده است. اقدام آمریکا در محاصره دریایی و محدود کردن تجارت کشور، عاملی بود که به‌طور مستقیم بر این بخش از تقاضای کشور اثر گذاشت.

اقتصاد ایران پیش از جنگ هم در رکود بود

نکته کلیدی گزارش مرکز آمار این است که اقتصاد ایران در بهار ۱۴۰۵ از یک نقطه آغاز سالم وارد جنگ نشد. داده‌های فصل‌های پیش از جنگ نشان می‌دهند صنعت، کشاورزی، خدمات، مصرف خصوصی و به خصوص سرمایه‌گذاری، پیش‌تر نیز با وضعی ساختاری روبه‌رو بوده‌اند. در واقع، جنگ به اقتصادی اصابت کرد که بخش عمده‌ای از آن توان رشد خود را پیش از آن دست داده بود؛ بنابراین می‌توان میان دو گزاره تفکیک قائل شد: جنگ بی‌تردید شوکی تازه و سنگین بر پیکر اقتصاد وارد کرده است، اما تمام رکود بهار ۱۴۰۵ را نمی‌توان به پای جنگ نوشت. کاهش رشد صنعت، ضعف مصرف خصوصی، افت سرمایه‌گذاری و رشد منفی اقتصاد بدون نفت، ریشه‌هایی دارند که از فصل‌های گذشته هویدا بوده‌اند. از این منظر، آمار بهار ۱۴۰۵ بیش از آن که صرفاً کارنامه یک فصل باشد، تصویری عریان از اقتصادی گرفتار در تله رکود است؛ اقتصادی که پیش از مواجهه با شوک جنگ نیز با رخوت تولید و فرار سرمایه دست‌به‌گریبان بود و اکنون شوک تخریبی دیگری را متحمل شده است.

مدیران ناکارآمد نباید در مسند بمانند

جعفرقادی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس؛ نکته اول، ضرورت اجرای جدی قوانین مرتبط با سرمایه‌گذاری، بهبود فضای کسب‌وکار و تسهیل صدور مجوزهاست که نیاز امروز جامعه به شمار می‌رود. قانون برای تسهیل فعالیت‌های اقتصادی تصویب شده است، اما متأسفانه در بسیاری از دستگاه‌ها همچنان نگاه مجوزمحور، تمرکزگرا و مانع‌تراش حاکم است. اگر می‌خواهیم سرمایه‌گذاری و تولید رونق بگیرد، باید قانون در میدان عمل پیاده شود، نه این‌که سرمایه‌گذار میان دستگاه‌های مختلف سرگردان بماند. نکته دوم این‌که کشور نیازمند اصلاح جدی در نظام مدیریتی است؛ مدیران ناکارآمد نباید به دلیل ملاحظات سیاسی و اداری در مسئولیت باقی بمانند و باید از ظرفیت مدیرانی که نگاه اقتصادی، تجربه اجرایی و رویکرد جهادی دارند، استفاده شود. اقتصاد کشور با بخشنامه از تهران اداره نمی‌شود؛ بخشی از تصمیم‌ها باید در استان‌ها و متناسب با ظرفیت‌های منطقه‌ای اتخاذ شود. علاوه بر این، در شرایط رکود توری باید ظرفیت نهادهای توسعه‌ای و نهادهای غیردولتی برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های زیربنایی فعال شود.

بین الملل

حزب الله: توافق چارچوب جز دلت و خواری ثمری نداشت

حسین الحاج حسن عضو فراکسیون وفاداری به مقاومت، تأکید کرد که جریان‌هایی که از سال ۲۰۲۴ به دنبال نابودی حزب‌الله بودند، در دستیابی به هدف خود شکست خوردند. وی خاطرنشان کرد که هرکس گمان کند که می‌تواند مقاومت و هوادارانش را تضعیف کند، در اشتباه است. الحاج حسن در سخنرانی خود در مراسم یادبودی در حسینیه شهر فلاوی در بقاع، گفت که مقاومت در نبردهای اولی البأس و العصف الماکول در سطوح مختلف نظامی، امنیتی، سیاسی و مردمی در برابر تجاوزات رژیم صهیونیستی ایستاد. وی خاطرنشان کرد که پس از توافق آتش‌بس در ۲۷ نوامبر ۲۰۲۴، تلاش‌ها برای ادامه نبرد از طریق مسیر سیاسی، در پی ۱۵ ماه بمباران و کشتار ادامه یافت. همچنین تلاش‌ها برای محاصره مقاومت از طریق تصمیمات دولتی لبنان که در ۵ و ۷ اوت ۲۰۲۵ و ۲ مارس ۲۰۲۶ صادر شد، تداوم پیدا کرد. این عضو ارشد حزب الله تأکید کرد که این مرحله شاهد پایداری و استقامت در تمام سطوح بود و تصمیم قاطع عدم تسلیم، انصراف یا سازش از سوی بستر مقاومت، با وجود تمامی جانفشانی‌ها و مشکلات اتخاذ شد و پیادهای فیر نوری یکی از نمودهای قدرتی بود که در ماه‌های گذشته ظاهر شد. الحاج حسن از برخی جریان‌های سیاسی که برای توافق چارچوب کار کردند، انتقاد کرد و آنها را به «التماس از آمریکا برای تبدیل توافق به یک دستاورد سیاسی» متهم نمود. وی افزود که توافق جز دلت، خواری، و اشغال و حملات بیشتر، چیزی به بار نیاورد.

تشدید بحران انرژی، روابط دو سوی آتلانتیک را به چالش کشید

قبض جنگ این بار روی میزاروپا

اروپا حالا هزینه جنگی را می‌پردازد که آغاز آن در واشنگتن و تل‌آویو رقم خورد، اما قبض آن به خانه‌های اروپایی‌ها رسیده است. از بنزین و گازوئیل رکوردی تا مخازن گازی که هنوز برای زمستان آماده نیستند. هم‌زمان، حملات پهنای اوکراین به پالایشگاه‌های روسیه، عرضه فرآورده‌های نفتی را تحت فشار گذاشته است. در چنین شرایطی، سخنان کم‌سابقه فریدریش مرتس درباره پایان «دوستی بی‌قید و شرط» اروپا و آمریکا، فقط یک جمله سیاسی نیست بلکه نشانه‌ای از تغییر محاسبات و رویکرد اروپاست.

نفت به پالایشگران اروپایی در ماه اکتبر منتشر شد. براساس گزارش بلومبرگ، آرامکو به دست کم دومشتی اروپایی اعلام کرده که در ماه آینده تحت قراردادهای بلندمدت نفتی دریافت نخواهند کرد. این خبر برای اروپا اهمیت ویژه‌ای دارد. زیرا در شرایطی رخ داده که پالایشگاه‌های اروپایی هم‌زمان باید با قیمت بالای نفت، کاهش عرضه روسیه و اختلال مسیرهای خاورمیانه دست‌وپنجه نرم کنند.

مسیر جایگزین نیز چندان ساده نیست. نفت خلیج فارس برای رسیدن به اروپا باید از مسیرهای دریای سرخ عبور کند یا راه بسیار طولانی دور آفریقا را در پیش بگیرد. در این میان، فریدریش مرتس، صدراعظم آلمان، صراحتاً گفت دوران «دوستی بی‌قید و شرط» با آمریکا به پایان رسیده است.

این جمله رانمی‌توان از بحران انرژی اروپا جدا کرد. اروپایی‌ها طی سال‌های گذشته هزینه سیاست‌های ضدروسی، تحریم انرژی روسیه و وابستگی بیشتر به منابع جایگزین را پذیرفته‌اند، اما اکنون با بحرانی مواجه‌اند که بخش مهمی از آن از تشدید درگیری‌های آمریکایی در غرب آسیا و سیاست‌های واشنگتن ناشی شده است.

اروپا حالا با واقعیتی تلخ روبه‌روست. آمریکا جنگ می‌کند، اما اروپا هزینه می‌دهد؛ واشنگتن تصمیم می‌گیرد، اما این خانواده‌های اروپایی هستند که بنزین گران‌تری می‌خرند و کارخانه‌های اروپایی هستند که با انرژی گران‌تری تولید می‌کنند. به همین دلیل، ماجرای سوخت دیگر فقط یک بحران اقتصادی نیست بلکه نشانه شکافی است که در دل اتحاد غربی در حال عمیق‌تر شدن است. اگر تا دیروز اروپا آمریکا را شریک امنیتی خود می‌دانست، امروز دست‌کم بخشی از رهبران اروپایی در حال محاسبه دوباره این شراکت هستند.

است و باب‌المنذب نیز به دلیل ناامنی ناشی از حملات نیروهای یمنی، مسیر مطمئنی برای انتقال نفت به اروپا محسوب نمی‌شود. یعنی همان سیاستی که واشنگتن با عنوان فشار بر ایران دنبال کرد، حالا هزینه‌اش را در پمپ‌بنزین‌ها و کارخانه‌های اروپایی نشان می‌دهد.

در سوی دیگر، حملات اوکراین به پالایشگاه‌های روسیه نیز بحران فرآورده‌های نفتی را تشدید کرده است. آژانس بین‌المللی انرژی اعلام کرده حملات پهنای اوکراین به تأسیسات پالایشی روسیه در سال جاری شدت گرفته و تولید بنزین و گازوئیل این کشور کاهش یافته است.

روسیه یکی از تأمین‌کنندگان مهم فرآورده‌های نفتی بازار جهانی بود و کاهش تولید پالایشگاه‌های این کشور، درست در زمانی اتفاق افتاده که بازار جهانی از سوی خاورمیانه نیز تحت فشار است. وقتی هم‌زمان عرضه نفت و فرآورده از خاورمیانه مختل شود و پالایش روسیه نیز هدف قرار بگیرد، بازار جای خالی این بشکه‌ها را به‌سادگی پر نمی‌کند.

خود آژانس بین‌المللی انرژی هشدار داده است که در صورت ادامه اختلال در پالایش روسیه و خاورمیانه، بازار جهانی گازوئیل می‌تواند برای ماه‌ها تحت فشار باقی بماند. اروپا در چنین شرایطی نه تنها با نفت گران‌تر، بلکه با پالایش محدودتر و رقابت شدیدتر برای خرید فرآورده مواجه است. همان چیزی که مستقیماً خود را در قیمت گازوئیل، هزینه حمل‌ونقل و در نهایت قیمت کالاها نشان می‌دهد.

ضربه دیگر زمانی وارد شد که گزارش‌هایی درباره تصمیم عربستان برای عدم تخصیص

Europe's low gas stocks pile on the economic and political pressure

By Balazs Koranyi

September 17, 2026 2:51 AM PDT · Updated September 17, 2026

احسان میرباقری

روزنامه‌نگار

اروپا دیگر نمی‌تواند بحران انرژی را یک اتفاق مقطعی یا نوسان معمول بازار نفت معرفی کند. مجموعه‌ای از بحران‌ها هم‌زمان به جان اقتصاد این قاره افتاده است. جنگ آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، ناامن شدن مسیرهای انتقال انرژی، اختلال در تردد نفتکش‌ها در هرمز و باب‌المنذب و افزایش فشار بر پالایشگاه‌ها، همه دست به دست هم داده‌اند تا هزینه انرژی در اروپا جهش کند.

گزارش اخیر یورونیوز براساس داده‌های کمیسیون اروپا نشان می‌دهد قیمت بنزین و گازوئیل در اتحادیه اروپا به بالاترین سطح ثبت‌شده در سری آمار این اتحادیه رسیده است. قیمت گازوئیل نیز از ابتدای سال جهشی نزدیک به ۴۰ درصد داشته است. بانک مرکزی اروپا هشدار داده که در صورت ادامه اختلال در عرضه انرژی، فشار قیمتی می‌تواند برای مدت طولانی‌تری ادامه پیدا کند.

اما داستان فقط نفت گران نیست. اروپا برای تأمین انرژی خود به مسیرهایی وابسته است که امروز هرکدام به یک نقطه بحران تبدیل شده‌اند. تنگه هرمز، شریان انتقال بخش مهمی از انرژی جهان، درگیر جنگ

تاوان سیاست‌های واشنگتن

اختلال در تردد انرژی از تنگه هرمز و باب‌المنذب، حملات اوکراین به پالایشگاه‌های روسیه و کاهش عرضه نفت و فرآورده، اروپا را در تنگنای کم‌سابقه انرژی قرار داده است. بحرانی که حالا صدای اعتراض سران اروپایی را نیز بلند کرده و مرتس با اعلام پایان «دوران دوستی بی‌قید و شرط» با آمریکا، از تغییر جدی در مناسبات دو سوی آتلانتیک پرده برداشته است.

یادداشت

زنگ خطر برای ترامپ

محسن پوردادفر روزنامه‌نگار

فضای سیاسی آمریکا در آستانه انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره، برای دولت دونالد ترامپ روزبه‌روز دشوارتر می‌شود. تازه‌ترین نظرسنجی‌ها از کاهش قابل توجه محبوبیت رئیس‌جمهور و افزایش نگرانی جمهوری‌خواهان درباره هزینه انتخاباتی عملکرد دولت حکایت دارد. وضعیتی که اکنون حتی در تبلیغات انتخاباتی جمهوری‌خواهان نیز خود را نشان داده است. براساس نظرسنجی اخیر رابترز، تمایل رأی‌دهندگان آمریکایی برای سپردن قدرت در کنگره به دموکرات‌ها افزایش یافته است. رابترز در همین گزارش تأکید کرده که چشم‌انداز سیاسی جمهوری‌خواهان در آستانه انتخابات نوامبر تیره‌تر شده است. افزایش هزینه‌های معیشتی، عدم وجود راهبرد ترامپ در مقابل ایران، هزینه‌های گزاف و بی‌هوده همه از عوامل این کاهش محبوبیت هستند.

نشانه مهم‌تر اما در رفتار خود جمهوری‌خواهان دیده می‌شود. بررسی CNN از تبلیغات تلویزیونی در رقابت‌های مهم نشان می‌دهد جمهوری‌خواهان در فاصله اول تا پانزدهم سپتامبر صدها تبلیغ انتخاباتی پخش کرده‌اند، اما تنها شمار بسیار محدودی از آنها نام ترامپ را به میان آورده‌اند. در مقابل، دموکرات‌ها تلاش کرده‌اند نام ترامپ و عملکرد دولت او را مستقیماً به رقبا جمهوری‌خواه پیوند بزنند. به روایت CNN، حتی برخی از استراتژیست‌های جمهوری‌خواه معتقدند ترامپ در شرایط کنونی پیام‌رسان مناسبی برای نامزدهای این حزب نیست.

در چنین فضایی، اظهارات اخیر جی‌دی ونس بیش از هر چیز توجه‌ها را به خود جلب کرده است. معاون ترامپ در برنامه‌ای خطاب به رأی‌دهندگان گفت: «یک شانس دیگر به ما بدهید» و از مردم خواست دو سال دیگر به دولت فرصت دهند تا برنامه‌هایش را ادامه دهد. این سخنان در حالی مطرح شد که جمهوری‌خواهان با نگرانی درباره وضعیت محبوبیت دولت و انتخابات میان‌دوره‌ای مواجه‌اند.

این عبارت به سرعت در فضای مجازی به سوژه‌ای برای واکنش و طنز سیاسی تبدیل شد. رسانه‌های مختلف از بازتاب گسترده این جمله و تبدیل شدن آن به «میم» انتخاباتی خبر داده‌اند. منتقدان دولت نیز همین عبارت را نشانه‌ای از دشواری جمهوری‌خواهان در متقاعد کردن رأی‌دهندگان ناراضی دانستند. ترامپ اکنون در شرایطی وارد هفته‌های حساس پیش از انتخابات شده که مسئله هزینه زندگی، قیمت سوخت، جنگ ایران و وضعیت اقتصادی به موضوعات مهم افکار عمومی تبدیل شده‌اند. رابترز نیز گزارش داده که نگرانی درباره هزینه‌های زندگی می‌تواند حمایت بخشی از رأی‌دهندگان مستقل از جمهوری‌خواهان را کاهش دهد.

به این ترتیب، آنچه پیش روی کاخ سفید قرار دارد نه صرفاً یک رقابت معمول انتخاباتی، بلکه آزمونی برای میزان توانایی ترامپ در حفظ پایگاه سیاسی جمهوری‌خواهان است. انتخاباتی که در آن نام ترامپ روی برگه رأی نیست، اما عملکرد او عملاً به یکی از محورهای اصلی رقابت تبدیل شده است.

یادداشت

ماجرای ادامه دار تهدید به خروج از NPT

پدرام حسینی
روزنامه‌نگار

در روزهای اخیر و پس از ارجاع پرونده ایران از شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به شورای امنیت، بار دیگر بحث خروج جمهوری اسلامی ایران از پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (NPT) بالا گرفته و اظهارنظرهای متفاوتی درباره آن مطرح شده است. دبیر شورای عالی امنیت ملی در همین زمینه گفت: «اقدامات آمریکا و اسرائیل به ما این اجازه را می‌دهد که پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای خارج شویم. ما در این زمینه هنوز تصمیمی نگرفته‌ایم، ولی این موضوع به رفتار آمریکا بستگی دارد.» وی همچنین تصریح کرد: «ما دکترین هسته‌ای خود را تغییر ندادیم، اما نمی‌دانیم در آینده چه اتفاقی خواهد افتاد.»

همزمان حسینعلی حاجی‌دلیگانی، نماینده مجلس، با اشاره به طرح سه‌فوریتی خروج از NPT که مدتی است تقدیم هیئت‌رئیس شده، گفت: «با توجه به شرایطی که کشور دارد و تهاجمی که دشمن در ۲ مقطع به ما داشته، ماندن ما در NPT جز ضرر چیزی برای ما ندارد.» وی افزود که پس از ارسال پرونده ایران به شورای امنیت، شاید لازم باشد ایران از این پیمان خارج شود تا بتواند مسائل خود را خودش مدیریت کند.

خروج از NPT سال‌هاست از یک «تهدید» به یک آزمون برای اعتبار تهدیدهای ایران تبدیل شده است. سال‌ها پیش، پس از خروج آمریکا از برجام، حسن روحانی فعال‌سازی مکانیسم ماشه و بازگشت تحریم‌های ناشی از برجام را هم‌سنگ خروج ایران از NPT معرفی کرد. اما در عمل نه حملات آمریکا و رژیم صهیونیستی به تأسیسات هسته‌ای ایران، نه فعال‌سازی مکانیسم ماشه و نه حتی جنگ ۳۹ روزه، در نهایت به خروج ایران از این پیمان منجر نشد. بحث خروج البته موضوع تازه‌ای نیست و حتی سابقه آن به پیش از انقلاب بازمی‌گردد. مرحوم اکبر اعتماد، رئیس و بنیانگذار سازمان انرژی اتمی ایران در دوره پهلوی، نیز در مصاحبه‌ای با بی‌بی‌سی از ضرورت خروج ایران از این پیمان سخن گفته بود.

اما در تمام این سال‌ها، NPT برای ایران چه آورده است؟ کشوری که بنا بر مواضع رسمی خود طی حدود سه دهه برنامه‌ای برای ساخت سلاح هسته‌ای دنبال نکرد، نه از حمایت مؤثر این پیمان برخوردار شد و نه امنیت تأسیسات هسته‌ای اش تضمین شد؛ بلکه عضویت در NPT به مسیری برای گسترده‌ترین بازرسی‌ها تبدیل شد. سرانجام نیز در جنگ‌های ۱۲ روزه ۳۹ روزه، بخش قابل توجهی از تأسیسات هسته‌ای ایران هدف حمله قرار گرفت و حتی گزارش‌ها و گمانه‌زنی‌هایی درباره بررسی گزینه استفاده از سلاح هسته‌ای علیه تأسیسات مستحکم ایران مطرح شد.

اگر ایران اساساً قصد خروج از NPT یا تغییر دکترین هسته‌ای خود را ندارد، اصرار بر تکرار این تهدید نیز منطقی نیست؛ چراکه تهدیدی که بارها اعلام و بارها اجرا نشده، به جای بازدارندگی می‌تواند به یکی از پالس‌های ضعف در محاسبات طرف مقابل تبدیل شود.

هشدارهای زنجیره‌ای

هشدارهای

پی‌درپی سفارتخانه‌های آمریکا در منطقه، گزارش تحرک بمب‌افکن‌های B-۱، خبر بازگشت زود هنگام ترامپ از کمپ دیوید و در نهایت هشدار صریح قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا، مجموعه‌ای از سیگنال‌های امنیتی را شکل داده است. این تحولات در شرایطی رخ می‌دهد که گمانه‌زنی درباره پیشنهادها و واشنگتن و تلاش برای گنجاندن پرونده هسته‌ای در مذاکرات نیز مطرح شده و همین همزمانی، فرضیه افزایش فشار بر ایران را پررنگ‌تر کرده است.

آمریکا تلاش دارد تا با افزایش فشار روانی و سایه جنگ مرعوبان داخلی را به اسلام‌آباد پلاس تشویف کند

پشت پرده هشدارهای جنگی آمریکا

گزارش‌هایی درباره تحرک بمب‌افکن‌های این کشور و بازگشت زود هنگام ترامپ از کمپ دیوید، گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال آغاز دور تازه‌ای از تشدید تنش افزایش داده است اما شاید اقدامات آمریکا صرفاً جنگ روانی برای گرفتن امتیاز سیاسی باشد.

در روز گذشته مجموعه‌ای از اخبار ضدونقیض درباره آماده‌سازی نظامی آمریکا برای اقدام مجدد علیه ایران منتشر شد؛ اخباری که با هشدار رسمی قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا رو به رو شد. همزمان، هشدارهای امنیتی سفارتخانه‌های آمریکا در چند کشور منطقه،

محسن فرهمند

روزنامه‌نگار

برخاستن بمب‌افکن‌های B-1 از بریتانیا و هشدار امنیتی آمریکا به شهروندان در خاورمیانه، نگرانی‌ها درباره احتمال آغاز دور جدیدی از تشدید تنش علیه ایران را افزایش داده است.

در چنین فضایی، قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا روز یکشنبه با اشاره به نشست چندی پیش کشورهای عربی، اروپایی و آمریکا اعلام کرد: «براساس اطلاعات دریافتی، آمریکای جنایتکار در پی پوشش شکست‌ها و دستیابی به دستاوردهای کاذب در جنگی که با اتکا به دروغ و صحنه‌سازی صهیونیست‌ها آغاز و با فریب و حيله استمرار یافته است، بار دیگر تصمیم گرفته است با چراغ سبز برخی کشورهای منطقه، در نشستی مشترک در یکی از کشورهای اروپایی، اقداماتی علیه ایران اسلامی را از سر بگیرد.»

این نهاد ارشد نظامی در ادامه هشدار داد در صورت اقدام آمریکا، تمامی مراکز استقراری و منافع آن کشور در منطقه، «بدون هیچ‌گونه محدودیت و ملاحظه‌ای» هدف حملات مستمر قرار خواهد گرفت و کشورهای منطقه نیز در صورت همراهی با تجاوز آمریکا، شریک

در حالی که طی روز گذشته اخبار متناقضی درباره تحرکات نظامی آمریکا و احتمال آغاز دور جدیدی از درگیری با ایران منتشر شد، مجموعه‌ای از هشدارهای امنیتی سفارتخانه‌های آمریکا در منطقه، این گمانه‌زنی‌ها را وارد مرحله تازه‌ای کرد. سفارت آمریکا در عراق از احتمال «تشدید غیرمنتظره تنش‌ها در خاورمیانه» خبر داد و به شهروندان خود درباره احتمال بسته‌شدن حریم هوایی و لغو پروازها هشدار داد.

همزمان گزارش شد که سفارتخانه‌های آمریکا در سرزمین‌های اشغالی فلسطین، عمان، لبنان، قطر و بحرین نیز هشدارهای مشابهی صادر کرده‌اند. مجموعه این اقدامات، فارغ از اینکه نهایتاً به اقدام نظامی منجر شود یا نه، نشان می‌دهد واشنگتن دست‌کم در حال آماده‌سازی و مدیریت سناریوهای امنیتی در منطقه است.

در همین چارچوب، وبگاه «دراپ‌سایت» نیز مدعی شد بازگشت زودتر از موعد ترامپ از کمپ دیوید، انتشار ویدئوهایی از

سیاست خارجی

CNN: هزینه جنگ علیه ایران از رقم پیش‌بینی شده کنگره فراتر رفت

شبکه سی‌ان‌ان در گزارشی اظهار داشت: منابع آگاه گفتند پنتاگون به مقامات کنگره آمریکا اطلاع داده است که برآورد هزینه‌های جنگ غیرقانونی علیه ایران به ۴۵.۱ میلیارد دلار رسیده است که با وجود این که از رقم پیش‌بینی شده ۳۸ میلیارد دلاری کنگره برای این جنگ تا ماه اوت فراتر می‌رود، شامل هزینه بازسازی پایگاه‌های آسیب‌دیده واشنگتن بر اثر حملات ایران نیست.

شبکه سی‌ان‌ان گزارش داد: این منابع آگاه گفتند پنتاگون به قانون‌گذاران آمریکایی گفت که هزینه‌های جنگ علیه ایران تا ۳ سپتامبر ۴۳.۶ میلیارد دلار به علاوه ۱.۵ میلیارد دلار برای سوخت اضافی بوده است. اگرچه این برآورد، برآورد کامل هزینه‌های جنگ نیست و شامل ارزیابی هزینه بازسازی پایگاه‌ها یا ساختمان‌های آسیب‌دیده بر اثر حملات ایران نیست. همچنین به گفته یک منبع آگاه، جزئیات مفصل هزینه‌های غیرمستقیم عملیات نظامی را که قانون‌گذاران درخواست کرده بودند را در اختیار کنگره قرار نداده است.

دفتر بودجه پنتاگون اعلام کرد که این ارزیابی شامل هزینه بازسازی تأسیسات آسیب‌دیده در طی جنگ نیست و بیشتر شامل هزینه مهمات به‌کاررفته است. همچنین به گفته این دفتر کنگره، جنگ پس از ازل اوت همچنان ماهانه حدود ۲ تا ۳ میلیارد دلار برای آمریکا هزینه داشته باشد و هزینه در زمان تشدید نبردها افزایش می‌یابد.

زبان فارسی را پاس بدارید!

سعید مصباح
روزنامه‌نگار

نشست‌های برگزارشده به مناسبت روز ملی شعر و ادب فارسی در برخی مناطق آذری نشین، سال‌هاست گاه با حاشیه‌هایی همراه است که با ماهیت و فلسفه وجودی این روز فاصله دارد؛ اما آنچه امسال در تبریز رخ داد، از این حاشیه‌ها فراتر رفت. غلامعلی حداد عادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، در برنامه شهریار شاعر مردم ایران، از تأسیس بنیاد زبان و ادب ترکی در تبریز خبر داد؛ آن هم در روزهایی که قرار بود محور اصلی سخن، شعر فارسی، زبان فارسی و جایگاه شهریار در فرهنگ ایران باشد. پرسش روشن از آقای حداد عادل این است: اگر قرار است برای یکی از زبان‌های ایران بنیاد مستقل تأسیس شود، تکلیف دیگر زبان‌های این سرزمین چیست؟ ایران فقط فارسی و ترکی ندارد. کردی، لری، گیلکی، مازندرانی، بلوچی، عربی، ترکمنی و دیگر زبان‌ها و گویش‌های بومی، بخشی از میراث فرهنگی ایران‌اند. اگر منطق تأسیس بنیادهای تخصصی زبانی پذیرفته شده، چرا این منطق نباید درباره دیگر زبان‌های ایران نیز، متناسب با جایگاه و نیازشان، دنبال شود؟ البته دفاع از زبان فارسی به هیچ عنوان به معنای نفی یا تحقیر زبان‌های محلی نیست. اتفاقاً باید میان این دو مسئله تفکیک کرد. می‌توان و باید از زبان‌های محلی و مادری مردم ایران حمایت کرد، اما این حمایت نباید به قیمت نادیده گرفتن جایگاه زبان ملی و مشترک کشور تمام شود. فارسی ستون مشترک ارتباط فرهنگی و تاریخی ایرانیان است و پاسداری از آن، هیچ تعارضی با احترام به تنوع زبانی ایران ندارد. مشکل دقیقاً از جایی آغاز می‌شود که در روز ملی شعر و ادب فارسی، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی به جای آنکه با صراحت از جایگاه زبان فارسی و ضرورت پاسداری از آن سخن بگوید، خبر تأسیس نهادی برای زبان دیگری را اعلام می‌کند. این تصمیم، دست‌کم از منظر سیاست‌گذاری فرهنگی، نیازمند توضیح است. به خصوص آنکه سال‌هاست برخی جریان‌های قوم‌گرا می‌کوشند مسئله زبان را از یک موضوع فرهنگی به مسئله‌ای هویتی و سیاسی تبدیل کنند. در چنین شرایطی، مسئولان فرهنگی باید بیش از همیشه نسبت به تبعات تصمیم‌های خود حساس باشند. حمایت از زبان ترکی یک موضوع است و تبدیل آن به ابزاری برای بازتعریف هویت ملی، موضوعی دیگر.

اگر قرار است برای زبان‌های ایران بنیاد و نهاد تخصصی ایجاد شود، این سیاست باید در قالب یک برنامه جامع برای پاسداری از همه میراث‌های زبانی کشور تعریف شود. و اگر چنین برنامه‌ای وجود ندارد، نخست باید توضیح داده شود که چرا یک زبان خاص، در روز بزرگداشت زبان فارسی، صاحب چنین امتیازی می‌شود.

زبان‌های ایران سرمایه‌اند؛ اما زبان ملی و مشترک ایران نیز سرمایه‌ای است که نمی‌توان در روز بزرگداشت آن، خود به حاشیه‌اش راند.

چرا دیگر شوخی‌های رکیک جنسی برخلاف سابق مخاطب ندارد؟

دوزخ زنیوشی ساحل ندارد

سه کمدی تازه‌وارد به جدول اکران سینماهای کشور در هفته‌های اخیر، یعنی خانم‌والده، ناپلئون در باغ زردآلو و خواب‌نما، به جای آنکه موجی از استقبال را رقم بزنند، با استقبالی سرد و فروشی ناامیدکننده مواجه شدند. بررسی‌ها نشان می‌دهد دلیل این شکست تجاری و هنری صرفاً به سلیقه مخاطب یا شرایط اقتصادی برنمی‌گردد، بلکه ریشه در یک بحران محتوایی عمیق دارد. سازندگان این آثار دقیقاً روی همان مولفه‌های کلیشه‌ای دست گذاشتند

که سال‌ها پیش جواب می‌داد. زن‌پوشی، شوخی‌های جنسی و رقصیدن مردانه، سه ضلع مثلثی هستند که این روزها نه تنها خنده‌ای بر لب مخاطب نمی‌آورند، بلکه باعث دافعه می‌شوند. در این میان، زن‌پوشی رضا عطاران در خانم‌والده به نقطه‌ای کاملاً مصرف‌شده رسیده و نتوانسته آن گیشه پررونقی که برای فسیل و هفتادسی رقم خورد را تکرار کند. مخاطب امروز هوشمندتر از آن است که با تکرار مکررات فریب بخورد.

مسعود حنیفی

روزنامه‌نگار

افزایش یافته و او به راحتی می‌تواند مرز میان یک طنز ظریف و یک ابتذال صرف را تشخیص دهد. برای درک بهتر این بحران، باید به ریشه‌های تاریخی و جامعه‌شناختی این سه مولفه مرده یعنی زن‌پوشی، شوخی جنسی و رقصیدن مردان در سینمای ایران نگاه کنیم.

زن‌پوشی در فرهنگ نمایشی ایران ریشه‌های عمیقی دارد. در تئاترهای لاله‌زار و سینمای تجاری دهه‌های چهل و پنجاه، زن‌پوشی همواره به عنوان یک ابزار کمدی مورد استفاده قرار می‌گرفت. دلیل این امر نیز محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی بود که اجازه نمی‌داد زنان به راحتی در عرصه عمومی و هنری حضور یابند. اما با گذشت زمان و تغییر شرایط اجتماعی، زن‌پوشی از یک ضرورت تاریخی به یک کلیشه کمدی تبدیل شد. در دهه‌های اخیر، فیلم‌سازان برای خلق خنده، مردان را در لباس زنان قرار دادند و با اغراق در حرکات و لحن صدا، موقعیت‌های کمدی ساختند. اما این فرمول به مرور زمان فرسوده شد.

مخاطب دیگر نیازی به دیدن مردی در لباس زن برای خندیدن ندارد. جامعه امروز ایران با مسائل جدی‌تری دست و پنجه نرم می‌کند و تماشای یک مرد با گریم زنانه، نه تنها خنده‌دار نیست، بلکه می‌تواند توهین‌آمیز و تحقیرآمیز تلقی شود. اما چرا فیلم‌های فسیل و هفتادسی توانستند با وجود استفاده از برخی عناصر کلیشه‌ای، به موفقیت‌های بزرگ گیشه‌ای دست یابند و چرا خانم‌والده نتوانست این موفقیت را تکرار کند؟ پاسخ در درک درست از مفهوم نوستالژی و تفاوت آن با تکرار مکررات نهفته است.

فسیل فیلمی بود که با هوشمندی نوستالژی را به عنوان یک عنصر دراماتیک و احساسی به کار گرفت و تنها به تکرار یک فرمول کمدی بسنده نکرد. به همین دلیل هم فیلم توانست با خلق شخصیت‌های دوست‌داشتنی، استفاده از ظرفیت نوستالژی و ایجاد یک پیوند عاطفی با مخاطب، ایشان را با خود همراه کند.

یک قرن جزیره هرمز توسط پرتغالی‌ها و مبارزه برای پایان دادن به این اشغال می‌پردازد.

داستان این مجموعه با ورود شاه‌عباس صفوی و صدور فرمان برای آزادسازی سواحل جنوبی ایران وارد مرحله‌ای تازه می‌شود. در مرکز روایت، نوجوانی ۱۳ ساله به نام «هرمز» قرار دارد که در جریان مبارزه با اشغالگران پرتغالی، به یکی از شخصیت‌های اثرگذار داستان تبدیل می‌شود. سازندگان «نبرد هرمز» تلاش کرده‌اند در کنار بازنمایی وقایع تاریخی قرن شانزدهم، میان گذشته و مسائل امروز نیز ارتباط برقرار کنند. از این منظر، مفاهیمی همچون ایستادگی در برابر اشغالگران، مقاومت و همبستگی ملی، از محورهای اصلی این مجموعه به شمار می‌رود.

مجموعه پویانمایی تاریخی «نبرد هرمز» در ۲۶ قسمت ۱۵ دقیقه‌ای و با تکنیک سه‌بعدی در حال تولید است؛ اثری که یکی از مقاطع مهم تاریخ ایران در جنوب کشور را دستمایه روایت خود قرار داده و به اشغال بیش از

نوبنیاد

■ صاحب امتیاز:

محسن منصوری

■ مدیر مسئول:

حمیدرضا بیانی

■ آدرس: خ سپهبد قری خ شاداد بلاک ۲۲ واحد پنج

■ چاپخانه: صمیم

nobonyadonline nobonyadonline

nobonyadonline.ir

فرهنگ

C U L T U R A L

■ دوشنبه ۳۰ شهریور ۱۴۰۵ ■ سال اول ■ شماره ۱۳۹

یادداشت

بی‌خاصیت مثل مرد سه هزار
چهرهمحمد قربانی
روزنامه‌نگار

بازگشت مسعود شصت‌چی بعد از نزدیک به دو دهه، توقع تکرار موفقیت مدیری در دو فصل قبلی را ایجاد می‌کرد. اما «مرد سه هزار چهره» دست‌کم در قسمت‌های ابتدایی چندان از پس آن برنیامده است. مسئله این است که مدیری این بار تلاش کرده کمدی مدیری بیست سال قبل را دوباره تولید کند، بی‌آن که بپرسد آن زبان طنز امروز چه نسبتی با تماشاگر سال ۱۴۰۵ دارد.

مشکل اصلی سریال از همین جا آغاز می‌شود. «مرد هزار چهره» بر سوء تفاهمی ساده اما هوشمندانه بنا شده بود. آدمی معمولی ناخوسته وارد موقعیت‌هایی می‌شد که از ظرفیت و شخصیتش بزرگ‌تر بودند و همین تضاد، علاوه بر خنده، امکان نقد مناسبات اجتماعی را فراهم می‌کرد. اما در فصل تازه، خود فرمول به موضوع تبدیل شده است. شصت‌چی دوباره همان شصت‌چی است، موقعیت‌ها دوباره همان موقعیت‌ها هستند، اما بسیاری از شوخی‌ها پیش از آن که به نقطه اوج برسند، قابل حدس‌اند. تکرار، کندی ریتم و قابل پیش‌بینی بودن شوخی‌ها نقص‌های اصلی مرد سه هزار چهره هستند. طنز موقعیت زمانی کار می‌کند که تماشاگر یک قدم از شخصیت جلوتر باشد، نه چند کیلومتر. اینجا فاصله میان تماشاگر و قصه آن قدر زیاد است که بسیاری از موقعیت‌ها پیش از وقوع، پایان خود را لو می‌دهند. نتیجه به جای خنده، انتظار برای رسیدن دیالوگی است که از چند لحظه قبل می‌دانیم قرار است چه باشد.

از سوی دیگر، ریتم سریال با عادت‌های روایی امروز فاصله دارد. دیالوگ‌های طولانی و توضیحاتی که باید در دل کنش دراماتیک منتقل شوند، جای بخش مهمی از کنش را گرفته‌اند. این نقص نشان از سراسیمه نوشته شدن متن دارد.

حتی بازی مدیری نیز در مواردی بیشتر بازسازی یک خاطره است تا خلق یک موقعیت تازه. شصت‌چی هنوز همان مکت‌ها، همان اضطراب و همان درماندگی را دارد، اما این ویژگی‌ها دیگر به تنهایی شخصیت‌پردازی محسوب نمی‌شوند. بیست سال گذشته و اگر قرار بوده زمان در داستان معنا داشته باشد، باید اثری از آن در تغییر شخصیت و جهان پیرامون او دیده می‌شد.

در نهایت ضعف اصلی سریال در ضرورت بازگشت است. نوستالژی می‌تواند مخاطب را برای قسمت اول پای تلویزیون بیاورد، اما نمی‌تواند به تنهایی یک کمدی را پیش ببرد. شصت‌چی برای بازگشت به تلویزیون به چهره‌های تازه، موقعیت‌های تازه و مهم‌تر از همه، مسئله‌ای تازه نیاز داشت و فعلاً آنچه دیده می‌شود بیشتر تلاشی ناموفق برای تکرار یک فرمول موفق است. به نظر می‌رسد مدیری بی‌برنامه و به دنبال پیشنهاد صد اوسیمیا راحت‌ترین راه را برگزیده و نتیجه این انتخاب، سریال کم‌جان مرد سه هزار چهره است.

روایت آزادسازی
هرمز از پرتغالی‌ها
در انیمیشن
«نبرد هرمز»